

Temat: Bogurodzica- pierwszy hymn Polski.

1.Bogurodzica- najstarsza polska pieśń, pochodzi z XIII w., jej autor jest nieznany. Odgrywała ważną rolę w średniowieczu, była pieśnią polskiego rycerstwa, śpiewano ją przed ważnymi bitwami (np. pod Grunwaldem), podczas koronacji królów, była umieszczona w zbiorze praw Królestwa Polskiego Jana Łaskiego, pochodzącym z początku XVI w.

2.Budowa utworu

Najstarsza część składa się z dwóch strof zakończonych refrenem: Kyrie elejson! Są one zbudowane na zasadzie paralelizmu i kontrastu. Paralelizmu, ponieważ powtarza się w nich ten sam schemat: apostrofa i prośba. Kontrastu, ponieważ w pierwszej strofie apostrofa jest rozbudowana, prośba krótka, natomiast w drugiej strofie jest na odwrót.

3. Treść utworu

W pierwszej strofie podmiot zbiorowy zwraca się do Matki Boskiej z prośbą o wyjednanie łask u Chrystusa lub ponowne zesłanie Chrystusa na ziemię (można ją interpretować na dwa sposoby).W drugiej strofie ludzie zwracają się do Chrystusa za pośrednictwem Jana Chrzciciela z prośbą o szczęśliwe życie na ziemi i życie wieczne w raju.

4.Sposób przedstawienia Matki Boskiej

Jest zgodny ze średniowieczną ideą hierarchii i pośrednictwa.

Matka Boska jest jedną z trzech osób występujących w tym tekście, tworzą one typowy dla tej epoki motyw deesis, czyli prośby.

Matka Boska jest adresatką i pośredniczką między ludźmi i Jezusem.

Jest wywyższona spośród innych matek.

Charakteryzowana za pomocą antytez podkreślających prawdy wiary : Bogurodzica-dziewica, syn - gospodzin.

Zupełnie odmienny portret Matki Boskiej odnajdujemy w :”Lamencie świętokrzyskim”.

5. Wiersz

Tekst jest napisany średniowiecznym wierszem asylabicznym (=różna liczba sylab w wersie),zdaniowo-rymowym (w wersie mieści się całe zdanie lub całośćka składniowa, nie ma przerzutni). Występują rymy zewnętrzne i wewnętrzne.

6.Archaizmy- elementy języka, które wyszły z użycia.

Składniowe (przestarzała budowa zdania)- Bogiem sławiona zamiast przez Boga sławiona, Twego dzieła Krzciciela zamiast dzieła (dla) twego Krzciciela

Fleksyjne (przestarzała odmiana wyrazów) –Bogurodzica zamiast Bogurodzico, długie i krótkie formy trybu rozkazującego np. słysz, raczy

Fonetyczne (przestarzała wymowa wyrazów) –sławiena zamiast sławiona, Krzciciel zamiast Chrzciel

Leksykalne (przestarzałe słowa)- Bogurodzica, gospodzin , zyszczy

Słowotwórcze (przestarzała budowa wyrazów)- Bogurodzica, bożyc

-